

Uvodnik - Tematski broj časopisa o pristupu socijalnim pravima u Hrvatskoj

«Socijalna prava jedan su od stupova na kojima je posljednjeg stoljeća utemeljena Europa. Ipak, usprkos bitnom napretku koji je u tom području ostvaren na našem kontinentu, daleko smo od toga da su socijalna prava u potpunosti i praktično zajamčena svim Europljanima. Kao što to pokazuje ovaj izvještaj, brojne su i raznovrsne prepreke pristupu pravu na socijalnu zaštitu, zdravstvenu zaštitu, zaposlenost, stanovanje i obrazovanje. Kakvu onda vrijednost ima pravo koje se ne može primijeniti?» Ovim je riječima Gabriella Battaini-Dragoni, glavna ravnateljica Odbora za socijalnu koheziju Vijeća Europe, započela svoj uvodnik publikaciji Vijeća Europe pod naslovom «Pristup socijalnim pravima u Europi» (Vijeće Europe, 2002.). To je, ujedno, najbolje sažeti razlog zbog kojega Vijeće Europe posebnu pozornost posvećuje ne samo jamčenju socijalnih prava (kroz, primjerice, Europsku socijalnu povelju), nego i njihovoj realizaciji.

Kao i svaka druga zemlja-članica Vijeća Europe i Hrvatska se obvezala potaknuti primjerenu stručnu i javnu pozornost temi pristupa socijalnim pravima. To je prošle godine i učinjeno objavljivanjem publikacije o pristupu socijalnim pravima na hrvatskom jeziku te stručnom raspravom koju je tadašnje Ministarstvo rada i socijalne skrbi organiziralo u Opatiji, 17. i 18. listopada 2003. godine.

Skup u Opatiji nije, naravno, mogao precizno detektirati sve moguće prepreke u pristupu socijalnim pravima kao što su, primjerice, nedovoljna preciznost pojedinog prava, nedovoljni resursi, nedovoljna informiranost, nedostatna pozornost ranjivim skupinama i zapostavljenim područjima. Ipak, on je bio prigoda da se po prvi puta učini temeljita inventura socijalnih

Introduction - Thematic Issue on the Access to Social Rights in Croatia

‘Social rights are one of the pillars on which Europe was founded during the last century. However, in spite of the significant progress that has been realised in this sphere on our continent, we are far from having social rights fully and practically guaranteed to all Europeans. As this report shows, there are numerous and various obstacles to the access to the right on social protection, health protection, employment, housing and education. What is then the value of the law that cannot be applied?’ With this words Gabriella Battaini-Dragoni, the head of the Committee for social cohesion of the Council of Europe started her editorial in the Council of Europe publication entitled ‘The Access to social rights in Europe’ (Council of Europe, 2002). That is, at the same time, the most aptly summarized reason why the Council of Europe pays special attention not only to guaranteeing social rights (through, for example, the European Social Charter), but also to their realisation.

As any other country-member of the Council of Europe, Croatia obliged itself to instigate appropriate professional and public attention to the subject of access to social rights. That was done last year through the publication on the access to social rights in the Croatian language, and through the professional discussion that the Ministry of Labour and Social Welfare of that period organised in Opatija on October 17 and 18, 2003.

Naturally, the conference in Opatija could not precisely detect all possible obstacles in the access to social rights, such as for example insufficient preciseness of individual laws, insufficient resources, insufficient level of information, insufficient attention given to vulnerable groups and neglected areas.

prava po pojedinim područjima, odnosno za sada uočenih problema u njihovu ostvarivanju. Na skupu su, stoga, bila tematizirana sljedeća područja: prava u mirovinskom i zdravstvenom sustavu, tržište rada, prava iz radnog odnosa, zaštita na radu, prava branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, prava prognanika, povratnika i izbjeglica, stambena prava, prava djece i obitelji, prava osoba s invaliditetom, prava u sustavu socijalne skrbi i socijalne pomoći.

U časopisu «Revija za socijalnu politiku», a zbog uredničkih zahtjeva i prostornih ograničenja, objavljujemo samo dio radova nastalih povodom ovog skupa. Dio se tekstova objavljuje u skraćenoj ili prilagođenoj verziji, a neke podatke (primjerice iz područja prava prognanika, povratnika i izbjeglica te prava djece i obitelji) objavljujemo u rubrici «Dokumentacija». Naknadno priređivani tekstovi bili su prigoda da se tema socijalnih prava stavi u kontekst svjetskih (globalizacijskih) i europskih procesa i tema, odnosno da se stanje u socijalnim pravima u Hrvatskoj procjenjuje i s obzirom na kretanja u drugim zemljama te teorijsku diskusiju koja se u području socijalne politike tim povodom vodi.

Na kraju, prigoda je da se zahvalimo ne samo svim autorima u ovom bloku koji su dodatno radili na svojim tekstovima kako bi ih prilagodili zahtjevima objavljivanja u znanstvenom časopisu, već ponajviše Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi i državnom tajniku Ninu Žganecu, koji su nam omogućili da dio radova prethodno objavimo ovdje, premda se oni kasnije namjeravaju objaviti u posebnoj publikaciji Ministarstva.

However, it was an opportunity to make a thorough inventory of social rights in individual areas, that is to say the problems in their realisation that had been noticed so far, for the first time. Therefore, the following areas were topics of the conference: the rights in pension and health system, labour market, rights resulting from employment, protection at work, rights of defenders from the Homeland War and members of their families, rights of displaced persons, returnees and refugees, housing rights, rights of the disabled, rights in the system of social care and social assistance.

In the Journal of Social Policy, due to editorial requests and spatial limitations, we are publishing only a part of the papers written for that conference. A part of the texts is published in abridged or adapted version, and some data (for example, the data from the sphere of the rights of displaced persons, returnees and refugees and the rights of children and family) are published in the Documentation section. The papers that were written subsequently presented an opportunity to put the topic of social rights into the context of global and European processes and topics, or in other words to estimate the status of social rights in Croatia in relation to the trends in other countries and for a theoretical discussion that is being held due to that in the social policy sphere.

In the end, we would like to take this opportunity to thank all the authors in this issue who did some additional work on their papers in order to adjust them to the scientific journal requirements, and primarily the Ministry of Health and Social Welfare and the State Secretary, Nino Žganec, who enabled us to publish a part of the papers here, although they are intended for the special Ministry's publication.

Siniša Zrinščak

Siniša Zrinščak